

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS.

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 463-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

Ähes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 38

Tallinn, 22. septembril 1936

II aastakäik

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS

Põllumajanduse mehhaniseerimisest maailmas . . . 686
Viljasaagi hinnang 15. sept. 1936 . . . 687

TOOSTUS JA KAUBANDUS

Väliskaubandus augustis 1936. a. 688
Lühisuundisid 692

LAEVANDUS

Prahiturg 692
Teised sadamad augustis 693

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 694
Juusturg 694
Peskoniturg 695
Tapaloomade ja lihaturg 695
Kanamunaturg 696
Piimaturg 696
Teraviljaturg 697
Linaturg 697
Aedviljaturg 698
Kalaturg 698

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID

Uudiseid Leedu majanduspoliitika ja seadusand-
luse alalt 699
Pohlade eksport Soomest 700

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 700

**VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE
OSAKONNA TEATED**

Leedu kaubandus ja tööstus 701
Riigieelarve tähtmine Leedus 1936. a. 701
Õlikookide väljaveo piiramine Leedus 702
Eksporti soodustamise kavatsusi Tšehhoslovakkias
Viljade seisund I. IX 1936. Taanis 702
Taani-Poola kaubanduskokkulepe 702
Kalahinnad Berliinis 703
Tollialandused loomasöödale Rootsis
Rootsi teraviljasaak 703
Kalahinnad Stokholmis 703
Läti teraviljamonopol 703
Metsahindade tõus Soomes 704
Kalahinnad Helsingis 704
Soome lihaeksport Rootsi 704
Eesti väliskaubanduse bilanss 704

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Increasing Use of Machinery in Agriculture . . . 686
Crop Estimates on September 15-th 687

INDUSTRY AND TRADE

Foreign Trade in August, 1936 688
Sundry Information 692

SHIPPING

Freight Market 692
Other Harbours in August 693

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 694
Cheese Market 694
Bacon Market 695
Cattle and Meat Market 695
Egg Market 696
Milk Market 696
Grain Market 697
Flax Market 697
Vegetable Market 698
Fish Market 698

FOREIGN COUNTRIES

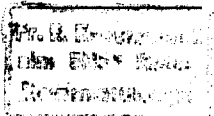
Economic Policy and Laws in Lithuania . . . 699
Export of Cow-berries from Finland 700

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 700

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Lithuanian Trade and Industry 701
Closed Accounts for 1936 in Lithuania . . . 701
*Restrictions Concerning the Export of Oil Cakes
in Lithuania 702*
*Plans to Improve Export Trade in Czechoslovakia
State of Crops on I. IX 1936 in Denmark . . . 702*
*A New Commercial Treaty Between Denmark
and Poland 702*
Fish Prices in Berlin 703
*Reduction of Custom Duties on Fodder in Sweden
Grain Production in Sweden 703*
Fish Prices in Stockholm 703
Latvian Grain Monopoly 703
Rise of Timber Prices in Finland 704
Fish Prices in Helsingfors 704
Finnish Meat Exports to Sweden 704
Estonian Trade Balances 704

PÖLLUMAJANDUS

PÖLLUMAJANDUSE MEHCHANISEERIMISEST MAAILMAS.

INCREASING USE OF MACHINERY IN AGRICULTURE.

Põllumajanduse mehhaniseerimisküsimused on omanud maailmas viimaseil aastail väga aktuaalset ilmet. Põllumajanduses tarvitavate masinate arvuline suurenemine ja selle tagajärjel tekkinud põllumajandustoodangu tõus teraviljatootjais mais on üheks teguriks, mis soodustas põllumajanduskriisi tekkimist. Viimase asjaolu tõttu on huvitav jälgida põllumajanduse mehhaniseerimise taset üksikuis mais. Seda näitab meile tarvituselolevate traktorite, lõikusmasinate, peksumasinate, mootorite ja kombainide arv.

Põllumajanduses tarvitatavad masinad talundels.

Agricultural Machinery Used on Farms.

Aasta	Aurumasinad ja lokomobiilid Steam Machines and Locomotives	Traktorid Tractors	Gaasimootorid Gas Motors	Elektrimootorid Electro-Motors	Põllumaa ha'd traktori kohta Agricultural Land per Tractor (in ha)
Taani . . .	1923 8 085	2 005	14 783	39 636	1310
Saksa . . .	1933 15 565	24 115	73 330	1169 841	850
Eesti . . .	1929 1 108	655	1 622	...	1 900
Prantsuse . . .	1930 —	20 000	1 000
Inglise . . .	1931 2 453	21 104	81 309	2 898	170
Itaalia . . .	1934 18 986	30 210	16 003	37 274	425
Läti . . .	1930 2 239	318	1 166	—	6 280
Leedu . . .	1930 1 108	544	2 480	325	4 830
Sveits . . .	1929 ...	1 180	2 749	45 408	445
NSVL . . .	1934 12 037	196 972	33 638	6 247	660
Argentiina . . .	1929 ...	14 700	1 760
Kanada . . .	1931 ...	105 360	179 765	18 639	225
USA . . .	1930 25 000	920 021	1 131 108	365 191	145
Austraalia . . .	1932 ...	27 000	480
Uus-Meremaa . . .	1934 398	5 092	21 754	20 164	180

Põllumajanduse mehhaniseerimise taset üksikuis mais näeme peamiselt tabeli viimastest lahtrist, kus on toodud põllumaa ha'd ühe traktori kohta. Viimastest nähtub, et traktorite arv erineb tunduvalt suhteliselt põllumaa ha'le üksikuis mais. Suurimaks traktoritarvitajaks maaks on USA, kus tuleb ühe traktori kohta 145 ha'd põllumaad. Viimasele järgnevad põllumaa suuruselt (ha't) Inglise 170, Uus-Meremaa 180, Kanada 225 jne. USA, NSVL ja Kanada on suuremad traktorite tarvitajad ning ühtlasi ka suuremad nisutootjad maad maailmas. Tähelepanuväärt on aga ka see asjaolu, et Argentiinas ja Austraalias on jõumasinate

tarvitus väike, kuigi nad on ise samuti teraviljatootjad maad. Viimast asjaolu tuleb seletada mehhanilise jõukalliduse ja ebatasuvusega neis mais.

Nisutootjais mais on võetud tarvitusele küllalt palju kombaine. (Liidetud niidu- ja peksumasin). Nii oli kombaine (1930. a.) USA-s 60 803 tk, NSVL-us (1934. a.) 23 061 tk, Argentiinas (1929. a.) 22 000 tk ja Kanadas (1931. a.) 8 917 tk. Samuti on USA esirinnas niidumasinate tarvituse poolest. Viimasele järgnevad Saksa ja NSVL, kus niidumasinad on levinud samuti hästi.

Põllumajanduse mehhaniseerimine on toimunud kõige edukamalt USA-s. Nii oli U.S. Department of Agriculture hindel USA-s tööloomade ja mootorite jõudu 1910. a. 27,9 milj. PS, 1929. a. — 37,5 milj. PS ja 1930. a. 70,5 milj. PS (hobusejõudu). Seejuures suurenes mootorite võimsus 6,8 milj. PS-ilt 53,3 milj. PS-le, kuna tööloomade jõukogus vähenes 21,1 milj. PS-ilt 17,2 milj. PS-le. See avaldub ka hobuste arvu vähenemises, mis langes 1920—1930. a. 17,2 milj. tk-ilt 12,9 milj. tk-le. Nimetatud aastate vahemikul suurenes aga traktorite arv 246 083 tk-ilt 920 021 tk-le. Veel selgema pildi saame põllumajanduse mehhaniseerimise tulemusist — nisutootmiseks kulutatud töötundide liikumisest. Nii kulus ühelt aakrilt 20 buš. nisutootmiseks meestööjõudu 1830. a. umbes 58 tundi, kuna 1930. a. kulus seks ainult 3,3 töötundi. Seega on saavutatud 100 aasta vältel USA-s põllumajanduslikkus tootmises määratud suurt inimtööjõu kokkuhoidu. Intensiivsema harimise ja kasvupindade laiendamise tagajärjel suurenesid toodangu ja langesid ühtlasi hinnad. Tootmiskulude minimaalsusele viimine aga võimaldas farmeril saada siiski kriisi sügavpunktidest üle.

Ka Kanadas ja teisis ookeanitaguseis mais läks seisund põllumajanduse mehhaniseerimisel sama rada. Nimetatud mais on samuti palju suuri farme, kus masinatega tootmine osutub tunduvalt kasulikumaks loomade ja inimtööjõu kasustamisest. Teissugune olu-

kord on aga euroopa väiksemas põllumajandusmaas. Kõigepealt sõltub ju masinate tarvituse kasulikkus talundi suurusest ja inimitöö kallidusest, maapinnast ja kliimast. Nimetatud asjaolud ei ole aga enamuses euroopa mais soodsad masinatarvitamise levimisele. Väikesed talundid, mis on sagedasti veel mitmes osas, suudavad teha tarviliku töö enamuses oma perega ning seetõttu masinate tarvituselevõtmise osutub majanduslikult ebatasuvaks. Samuti on tiheda rahvastiku arvu tõttu tööjõudude saamine parem kui, näit., ookeanitaguseis mais. Seetõttu tuleb masinatarvituse levimise põhjusele Euroopas vaadelda teissuguse pilguga kui USA-s ja teisis ookeanitaguseis mais. Kuna viimaseis oli masinate tarvituselevõtmisel peamiselt eesmärgiks suurte toodangute saamine, on Euroopas masin töö kergendajaks. Selle vaate selgituseks võime võtta masinatarvitajate ühingute tekkimist üldiselt ja eriti NSVL-us, kus kollektiivmajapidamine näitab seda kõikjal. Viimasel on masinatarvituse laiendamise eeldusi maapinna kuju, kliima ja kütteservide näol. Suuri raskusi valmistas senini aga kohase inimtööjõu leidmine. Raskusist on aga saadud üle eriliste traktorijaamade keskuste, juhtide ja õppinud töölistkaadri loomisega.

Kuna ookeanitaguseis mais on põllumajanduse mehhaniseerimise läbi saavutatud teravilja tootmiskulude alandamises suuri edusamme, on jäänud Euroopa riikide tootmiskulude tase märgatavalt kõrgemale. Selle tagajärjel peavad euroopa maad paratamatult, kui nad ei taha laostada oma põllumajandust, jääma tollide, kontingentide, litsentside ja preemiade varjule.

Kuna kriisiajanähtuseks oli tööpuuduse tõus maailmas, oli masin esimene, millele juhitati tähelepanu kui tööpuuduse tekitajale. Selle tagajärjel hakati siin-seal vähendada masinatarvitust. Eriti võib märkida „vaenulikkuse” kasvu masinate vastu itaalia ja ungari põllumajanduses, kus vähendati isegi niidumasinate tarvitust. Kuna masinatarvituse vähendamine kutsus aga esile põllumajandussaaduste hindade kõvenemist, ei anna säärane lahendamiseviis kriisiraskuste vastu võitlemisel soovitud tulemusi. Viimasega võib seisukord raskeneda isegi veel. Meil on aga seisund põllumajanduslikus tööjõus teissugusem kui enamikus teisis mais. Põllutöölise puudus näib meil võtvat küllalt laiaulatustlikku ilmet. Seetõttu peaks olema masinate arv ja tarvitus, eriti viimaseil aastail, Eestis suurem kui 1929. a.

VILJASAAGI HINNANG 15. SEPT. 1936.

CROP ESTIMATES ON SEPTEMBER 15-TH.

Võrreldes eelmise kuuga ei ole viljasaagi hinnangus 15. septembri peale suuri muudatusi. Taliviljad olid juba siis koristatud ja osalt ka pekstud. Osa talundeis, kus taliviljad olid veel peksmata, selgusid saagid hiljem, millest tingituna võimegi nüüd märkida taliviljasaagis vaid väiksemaid muudatusi. Suiviljade koristamine oli käsil eelmise kuu hinnangu ajal, kuna nüüd on suiviljad juba koristatud, seega ka saagi väljaand selgunud kindlamalt. Nüüd on lõpetatud ka k. a. kasvupindade kokkuvõte, mille alusel on võimalik arvutada täpsamalt kui eelmisel hinnangul k. a. viljade kogusaake.

Rukkisaagihinnang näitas võrreldes eelmise kuuga väikest paranemist. Riigi keskmiselt kujuneb 15. sept. hinnangul rukki-

saak 11,2 kv-le eelmise kuu 11,1 kv vastu. Võrreldes eelmise kuuga paranes saagihinnang Viru-, Järva-, Harju-, Viljandi-, Tartu-, Valga- ja Põltsamaal, kuna mujal jäid eelmise kuu hinnangu tasemele ehk vähenesid mõne kg võrra ha-lt. Parimaks hinnati rukkisaaki Viljandimaal — 13,2 kv ha-lt, Viru- 12,3 kv, Järva- — 12,0, Harju- — 11,8 kv, Pärnu- ja Valga- — 11,6 kv, Tartu — 11,5 kv, Lääne- — 10,4 kv, Saare- — 10,0 kv, Põltsari- — 9,9 kv ja Võrumaal — 8,9 kv.

Rukkikasvupind on k. a. 136 644 ha ja keskmise saagiga 112 kv kujuneb kogusaak 153 000 tn-le.

Nisusaak kujuneb k. a. suuremaks kui l. a. Talinisaaki hinnatakse riigikeskmiselt 12,0 kv ha-lt, eelmise kuu hin-

nang oli 11,9 kv. Talinisuasaaki hinnatakse maade järgi Viljandi- ja Harjumaal 13,2 kv ha-lt, Järva ja Virumaaal 12,6 kv, Pärnu- 12,5 kv, Lääne- 12,0 kv, Tartu- 11,9 kv, Valga- 11,0 kv, Saare- 10,4 kv, Võru- 9,9 kv ja Petserimaal 9,8 kv. Talinisu-kasvupind on 17 900 ha, seega kujuneks kogusaak 21 500 tn-le.

Suinisu saagihinnang langes eelmise kuu 9,3 kv ha-lt 9,1 kv-le ha-lt. Suinisu-kasvupind on 47 612 ha, seega kujuneks suinisu kogusaak 43 000 tn-le. Tali- ja suinisu saadakse kokku 64 500 tn eelmise aasta 61 700 tn vastu. Ka kvaliteedilt kujuneb nisu-saak paremaks kui l. a., kuna ilmastik nisu-konistamiseks ja peksmiseks oli k. a. soodsam kui l. a.

Loomasööda-teraviljade saak kujuneb k. a. madalamaks l. a. omast.

Odrasaaki hinnatakse 15. sept. hinnangul 8,3 kv ha-lt (augustis 8,2 kv), mis on 84% viimase 10 a. keskmisest. Maade järgi on paremad odrasaagid Viru- ja Järvamaal, kõige nõrgemad Lääne- ja Saaremaal. Odrakasvupind on k. a. 101 254 ha ja keskmise saagiga 8,3 kv ha-lt kujuneb odra kogusaak 84 000 tn-le l. a. 92 000 tn vastu.

Kaerasaak võrreldes eelmise kuu hinnanguga, samuti kui odralgi, paranes pisut. Keskmise kujuneb üleriigi kokkuvõttes 8,7 kv ha-lt. Kaerakasvupind on k. a. 138 019 ha ja keskmise saagiga 8,7 kv ha-lt kujuneb kogusaak 120 000 tn-le eelmise aasta 134 000 tn vastu.

Segaviljasaaki hinnatakse riigikeskmiselt 9,7 kv ha-lt. Segavilja-kasvupind suurenes eelmise aasta 80 979 ha-lt 82 535 ha-le, kuid see kasvupinna suurenemine ei kompenseeri keskmise saagi vähenemisest tekkinud kogusaagi vähenemist, ja keskmise saagiga 9,7 kv ha-lt kujuneb segavilja kogusaak k. a. 80 000 tn-le eelmise aasta 86 800

tn vastu. Söödateraviljade — odra, kaera ja segavilja — kogusaak kujuneb kokku 284 000 tn-le eelmise aasta 312 800 tn vastu, seega jääks k. a. söödateraviljasaak 28 800 tn võrra väiksemaks l. a. omast. Kvaliteedilt kujuneb k. a. saak paremaks eelmisest ja see kompenseerib koguse vähenemist.

Kartulisaagi hinnang paranes viimase kuu jooksul. Möödunud kuul hinnati loodetavat kartulisaaki riigikeskmiselt 108 kv ha-lt, kuna 15 sept. hinnangul tõusis see 114 kv-le ha-lt. M. a. samaaegsel hinnangul hinnati kartulisaaki 114 kv ha-lt ja lõplikult kujunes kartulisaak l. a. 121 kv ha-lt. Ilmastik kartulikasvuks oli augusti lõpul ja septembri algul soodus, ainult septembri keskpaiku rikkusid esimesed öökülmad mõnel pool kartulivarsi. Kartulikasvupind tõusis 74 022 ha-le. Keskmise saagiga 114 kv ha-lt kujuneb kartuli kogusaak 844 000 tn-le.

Linasaagi hinnang paranes võrreldes eelmise kuuga, tõustes 315 kg-lt 326 kg-le ha kohta. 15. sept. hinnagu järgi on linakisaak küll madalam kui l. a. samaaegsel hinnangul ja väiksem ka lõppsaagist, kuid ületab 8,7% võrra viimase 10 a. keskmise kiusaagi. Linakasvupind on k. a. 28 360 ha ja keskmise saagiga 326 kg kujuneb linakiu kogusaak 9 300 tn-le. Linaseemnesaaki hindasid korrespondendid riigikeskmiselt 357 kg ha-lt, seega paremaks m. a. saagist. M. a. saadi riigikeskmiselt linaseemet 320 kg ha-lt ja kogusaak kujunes 9 400 tn-le, kuna k. a. tõuseb linaseemnesaak 10 100 tn-le.

Ristikheinaseemne saak k. a. kujuneb paremaks kui m. a., kuna m. a. vihmene sügis rikkus ära ristikheinaseemne. Korrespondentide hindel tõuseb ristikheina seemnesaak k. a. 202 kg ha-lt, ja 4 978 ha-se pinna juures kujuneks kogusaak 1 000 tn-le m. a. 750 tn vastu.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS AUGUSTIS 1936. A. — FOREIGN TRADE IN AUGUST, 1936.

Kaubavahetus välisriikidega liigub endiselt tõususuunas. Käibe tõus ulatus k. a. juunis (võrreldes l. a. sama kuuga) 2,7%-le, juulis 6,4%-le ja augustis 12,4%-le. Ehk küll

käibe tõus neil kuul toimus peamiselt sisseveo arvel, näeme siiski ka väljaveos olukorra paranemist. Kuna väljaveo arvud näitasid juunis ja juulis tagasiminekut, ulatuvad au-

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — *Principal Commodities of Foreign Trade*

	August — August				1./I—31./VIII			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1936	1935	1936	1935	1936	1935	1936	1935
VALJAVEDU — EXPORTS.								
Uldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	64 683	66 944	8 093	8 111	298 813	335 463	52 748	51 798
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	3 631	5 700	3 212	3 325	36 082	49 459	18 150	18 725
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Teravilli — <i>Corn</i>	1 270	3 245	256	395	10 030	23 828	1 821	3 083
Kartul — <i>Potatoes</i>	0	21	0	0	10 888	8 924	547	340
Või — <i>Butter</i>	1 231	1 989	2 019	2 034	6 572	7 084	9 796	9 619
Munad — <i>Eggs</i>	5 198	6 193	311	405	27 796	32 512	1 276	1 397
	308	308			1 042	1 933		
Liha ja lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i>	305	308	420	341	3 505	2 800	3 656	2 643
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	56 220	58 281	3 142	2 897	232 725	261 617	20 140	20 398
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	24	16	78	50	484	327	1 026	591
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	41 654	42 434	1 733	1 572	129 156	169 091	5 083	6 974
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	5 513	5 583	634	659	40 815	47 437	4 528	5 449
Lina ja -takud — <i>Flax and Tow</i>	287	133	217	189	6 129	4 171	6 150	4 904
Bensiin — <i>Benzine</i>	309	219	84	56	2 377	954	604	301
Põlevkiviõli — <i>Shale-Oil</i>	1 862	738	140	38	9 433	10 319	564	462
Kunstsarv — <i>Artificial Horn</i>	38	52	86	121	897	385	825	808
IV. Valmisaadused — <i>Manufactured Articles</i>	4 832	2 963	1 596	1 559	30 006	24 387	11 714	11 736
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Vineer ja -toolipõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 429	1 514	356	325	11 967	11 616	2 659	2 533
Ajalehe- ja trükipaber — <i>News-a. other Printing Paper</i>	516	556	95	112	4 240	4 869	808	911
Puuv. lõng ja -niit — <i>Woolen Yarn and Thread</i>	148	111	367	281	679	736	1 691	1 954
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	85	94	273	380	743	634	2 652	2 516
Linane riie jäme — <i>Linen, coarse</i>	25	23	70	47	282	220	571	450
Džautrieie ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	88	162	48	88	738	1 114	425	651
Tsement — <i>Cement</i>	158	—	6	—	1 419	558	61	25
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	425	155	81	26	3 551	1 817	581	321
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	—	—	—	—	—	0	—	4
SISSEVEDU — IMPORTS.								
Uldse: — Total:								
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	21	29	1	14	201	78	41	34
II. Toit- ja maitseained, joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	5 745	5 701	716	612	54 740	35 245	5 669	3 160
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Heeringad — <i>Herrings</i>	1 077	860	220	178	2 777	1 908	484	324
Sool — <i>Salt</i>	1 322	1 807	28	34	17 929	15 779	297	299
Suhkur — <i>Sugar</i>	2 797	2 816	309	305	18 880	15 049	2 366	1 637
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	18 887	13 786	1 943	1 879	115 002	95 560	14 968	14 346
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	63	48	98	79	491	372	755	640
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	32	174	45	146	1 024	1 132	1 120	977
Džaut — <i>Jute</i>	249	110	94	33	1 431	1 595	453	397
Puuvill — <i>Cotton</i>	422	427	662	652	3 681	3 605	4 482	4 717
Vill — <i>Wool</i>	31	87	81	118	237	300	733	854
Kivisüsi ja koku — <i>Coal and Coke</i>	4 611	2 744	70	43	26 138	28 229	592	481
Petrolseum — <i>Petrolseum</i>	2 402	2 021	154	120	9 694	8 498	624	498
Bensiin — <i>Benzine</i>	656	520	60	48	4 770	3 642	464	309
Väetised — <i>Fertilisers</i>	5 108	5 807	193	229	25 347	29 120	1 413	1 568
Vävel puhastam. — <i>Sulphur unpurified</i>	—	—	—	—	3 683	3 207	809	283
IV. Valmisaadused — <i>Manufactured Articles</i>	8 720	5 755	4 834	3 262	51 878	39 458	33 114	25 334
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	7	12	60	105	65	112	674	1 408
Villane lõng ja -niit — <i>Woolen Yarn and Thread</i>	39	23	298	163	237	161	1 829	1 188
Kunstsiidi lõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	37	22	184	120	196	165	1 008	951
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	5 027	2 999	738	476	23 607	18 590	3 626	2 912
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	65	27	213	86	372	269	1 111	793
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	6	0	12	2	1	0	115	47

gusti arvud juba eelmise aasta tasemele. Ka bilansi seisukohalt on olukord paranenud. Kuna kaubavahetuse bilanss k. a. juulis lõppes sisseveo ülekaaluga, kujunes see augustis 587 tuh. kr. võrra aktiivseks.

Kaubavahetus k. a. esimese 8 kuu kohta kujunes võrreldes mullusega järgmiseks: Käive suurenes 11,9 milj. kr. (12,6%) võrra, millest suurem osa langes sisseveo arvele. Sissevedu kasvas 11,0 milj. kr. (25,6%) ja väljavedu 0,9 milj. kr. (1,8%), ning bilanss kujunes 1,2 milj. kr. võrra passiivseks, kuna 1. a. see oli 8,9 milj. kr. võrra aktiivne.

Väljavedu — Exports.

Kuigi väljaveo arvud võrreldes 1. a. augusti omadega jäid üldjoonis endisiks, näeme koostises mõningaid muutusi. Elusloomade väljavedu kahanes (väärtuselt) 56,7% ja toit- ning maitseainete 3,4%, kuna toor- ja poolvalmisainete ning valmisaaduste väljavedu näitas tõusu — esimene 8,5% ja teine 2,4% võrra.

Väliskaubanduse käive augustis 1935/36.

Turnover of August Foreign Trade, 1935/36.

	August		1. I — 31. VIII		1. I — 31. VIII 1935 = 100
	1936	1935	1936	1935	
	1000 kr. — in 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports	8 098	8 111	52 748	51 708	+1,8
Sissevedu — Imports	7 508	5 769	53 907	42 921	+25,6
Käive — Turnover	15 599	13 880	106 655	94 719	+12,6
Väljavedu + Exports $\frac{1}{2}$	+587	+2342	-1159	+8877	
	1000 tn. — in 1000 tns.				
Väljavedu — Exports	65	67	299	335	-10,7
Sissevedu — Imports	93	25	222	170	+80,6
Käive — Turnover	98	92	521	505	+3,2

Ühk küll toit- ja maitseainete väljavedu näitas koguselt tagasiminekut (peamiselt kahanenud teraviljaekspordi tõttu), püsib nende müügist saadud rahasumma soodsamate hindade tõttu peagu eelmise aasta tasemel. Võrreldes 1. a. augusti andmetega kasvas liha ja lihakauba väljavedu väärtuselt 23,2%, kuna kogus jäi ulatuselt endiseks. Liha ja lihakauba koostises suurenes kõige enam lihakonservide väljavedu, paisudes 6 tuh. kr-lt 72 tuh. kr-le. Õige hoogsat tõusu näitas veel loomaliha väljavedu —

väärtuselt ligi 4-kordseks, kuna peekoni-ekspordi tõus ulatus 19,6%-le. Vaatamata sellele, et või väljavedu kahanes koguselt 158 tn (11,4%) võrra, jäi või eest saadud rahasumma endiseks. Munade müük välis-turgudele kahanes nii koguselt kui väärtuselt — esimene 16,1% ja teine 23,2% võrra, kuna teraviljaekspordist saadi k. a. augustis 139 tuh. kr. (35,2%) võrra vähem kui mullu samal kuul.

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt.

1. I — 31. VIII 1935/36 (%).

Percentages of Separate Groups of Merchandise According to Value 1. I—31. VIII 1935/1936.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1936	1935	1936	1935
I Elusloomad — Animals, Killing	5,1	1,8	0,1	0,1
II Toit- ja maitseained, joogid — Food Products, Stm. Bever.	34,4	36,1	10,5	7,4
III Toor- ja poolvalmisained — Raw and Semi-Manufact. Materials		39,4	27,8	33,4
IV Valmisaadused — Manufactured Articles	38,2		22,7	59,0
V Kallismetallid ja -kivid — Precious Metals and Stones	22,3	0,0	0,2	0,1
Kokku — Total	100	100	100	100

Toor- ja poolvalmisainete rühmas esines tõus peagu kõikide olulisemate ainete juures, arvatud välja vaid tselluloos ja kunstsarv, mille eksport tõmbus tagasi. Kuna metsamaterjali väljavedu ilmutas tänavu pidevat kahanemistendentsi, on tõus k. a. augustis seda hinnatavam. Metsamaterjali väljavedu ületas väärtuselt 1. a. 161 tuh. kr. (10,2%) võrra, peamiselt kastilaudade arvel, kuna viimaste väljavedu paisus 59 tuh. kr-lt 150 tuh. kr-le — seega ligi 3-kordseks. Ka männi- ja kuuselaudade ja plankude müük välis-turgudele oli mullusest elavam. Kuigi linahinnad püsivad tänavu mullusest madalamal, suurenes lina väljavedu nii koguselt kui väärtuselt — esimene 104 tn (73,2%) ja teine 48 tuh. kr. (28,4%). Õige tugevat tõusu näitas veel põlevkivisaaduste väljavedu — eriti põlevkiviõli — mille väljavedu (väärtuselt) kasvas ligi 3-kordseks. Ka toornahkade väljavedu kasvas 1½-kordseks, kuna tselluloosi ja kunstsarve väljavedu tõmbus tagasi — esimene (väärtuselt) 3,8% ja teine 29,8%.

Valmissaaduste rühma olulisemaist aineist kasvas puuvillalõnga ja -niidi, jämeda linase riide, tahvelklaasi, tsemendi ja vineeri ning toolipõhjade väljavedu, kuna ajalehe- ja trükipaberi, puuvillariide ning džuuatriide ja -kottide eksport näitas tagasiminekut. Võrrelnud nimetatud ainete väljavedu 1. a. augustiga, näeme muutuste ulatust järgmiselt: puuvillalõnga ja -niidi väljavedu kasvas (väärtuselt) 30,6%, jämeda linase riide 1½-kordseks ja tahvelklaasi väljavedu enam kui 3-kordseks. Ka tsemendieksport ulatus k. a. augustis 158 tn-le, kuna 1. a. samal kuul tsemendi väljavedu ei olnud. Vineeri ja toolipõhjade väljavedu kasvas ainult väärtuselt (9,5%), kuna kogus näitas nõrka tagasiminekut. Väärtuselt langes veel ajalehe- ja trükipaberi (15,2%) ning džuuatriide ja -kottide väljavedu (45,5%).

Elusloomade väljavedu kahanes peamiselt vähenenud hobuste ja sigade väljaveo arvel. Sigade eksport ulatus 1. a. augustis 2151 seale 192 tuh. kr. väärtuses, kuna tänavu samal kuul sigade väljavedu ei olnud. Ka hobuste eksport langes 65 tuh. kr-lt 17 tuh. kr-le, kuna veiste müük välisurgudele kasvas ligi 2-kordseks.

Sissevedu — Imports.

Sisseveo alal näeme tõusu kõikides rühmades, kuid eriti hoogsalt toimus see valmissaaduste juures. Valmissaaduste sissevedu kasvas võrreldes 1. a. augustiga 48,2%, toit- ja maitseainete 17,0% ja toor- ning poolvalmisainete sissevedu 3,4% võrra.

Valmissaaduste rühmas kasvas kõikide allrühmade sissevedu, ent suuremat aktiivsust ilmutas töötletud nahkade ja nahkkauba, puutööstussaaduste (peamiselt tublisti suurenenud pöökpuid võitünni külje- ja põhjalaudade tõttu), tekstiiltööstussaaduste, metallide, jõu- ja töömasinate, elektrimasinate, -aparaatide ja -tarvete ning instrumentide ja aparatuuride sissevedu. Võrreldes 1. a. augusti andmetega paisus instrumentide ja aparatuuride ning töötletud nahkade ning nahkkauba sissevedu enam kui 2-kordseks; peagu sama võrra kasvas ka puutööstussaaduste ja elektrimasinate, -aparaatide

ja -tarvete sissevedu, kuna tekstiiltööstussaaduste (46,9%), metallide (64,8%), põllutöömashinate ja -riistade (33,5%), jõu- ja töömashinate (43,2%) ning metallkauba (36,2%) sisseveo tõus oli tagasihoidlikum.

Toit- ja maitseainete rühma olulisemaist aineist suurenes võrreldes mullusega ainult heeringate sissevedu, kuna soolaimport näitas tagasiminekut ja suhkru sissevedu jäi üldjoonis endiseks. Tõusu näitas veel teraja jahvatatud vilja sissevedu — paisudes 12 tuh. kr-lt 51 tuh. kr-le (peamiselt suurenenud riisi sisseveo tõttu), kuna aed- ja juurviljaimport tõmbus mõõdukalt tagasi.

Toor- ja poolvalmisainete rühmas suurenes kõige enam džuuudi, kivisöe ja koksi ning bensiini sissevedu, kuna tagasimineku esines peamiselt toornahkade ja villa sisseveos. Võrreldes 1. a. augusti andmetega kasvas džuuudi sissevedu koguselt ligi 2½-kordseks ja väärtuselt ligi 3-kordseks. Tublisti suurenes veel kivisöe ja koksi sissevedu — nii koguselt kui väärtuselt enam kui 1½-kordseks, kuna bensiini ja petrooleumi sisseveo tõus oli mõõdukam — esimesel (väärtuselt) 25,0% ja teisel 28,3%. Peagu sama võrra kasvas ka toortubakaimport — väärtuselt 24,1% võrra, kuna toornahkade sissevedu kahanes väärtuselt 69,2%, villa — 31,4% ja väetiste import 15,7% võrra.

Tähtsamaist välisriikidest tõusis kaubavahetus k. a. augustis (võrreldes 1. a. augustiga): Briti, Saksa, Läti, Prantsuse, Rootsi, NSVL-u ja Leeduga, kuna kahanes: P.-Am. Ühendriikidega, Soome, Poola ja Norraga. Neist riikidest oli meil k. a. augustis kaubavahetuse bilanss aktiivne: Britiga + 2,4 milj. kr., Soomega + 221 tuh. kr., Prantsusega + 166 tuh. kr., Norraga + 58 tuh. kr., ja Leeduga + 47 tuh. kr., kuna passiivne oli: Saksaga — 666 tuh. kr., NSVL-ga — 467 tuh. kr., Rootsiiga — 90 tuh. kr., Poolaga — 39 tuh. kr. ja P.-Am. Ühendriikidega — 33 tuh. kr.; Lätiiga oli kaubavahetuse bilanss tasakaalus. Võrreldes 1. a. augustiga, näeme aktiivsuse tõusu: Briti, Prantsuse ja Leeduga ning kahanemist: Saksa, Läti, Soome, NSVL-u ja Norraga, kuna passiivsus süvenes ainult Rootsiiga.

LÜHIUUDISEID — SUNDRY INFORMATION.

■ Kummitööstuse alal uute tööstusettevõtete asutamise keelu kehtimapaneku majandusministri määrusega 4. VII s. a. pidas majandusminister tarvilikuks, et tegevust jätkav kummitööstuse osalihisus „Põhjala“ võtaks revideerimisele oma saaduste senised müügihinnad ja alandaks neid, kuna uute tööstuste juurdetuleku keelu abil on tööstusele 1 aastaks loodud kindlam alus ja ta ei tarvitse karta läbikäikude langust.

Osalihisus „Põhjala“, arvestades kindlaksmuutunud olukorda, nõustus tehtud ettepaneku kohaselt müüma kodumaisi kummisaaduste massartikleid edaspidi vähemalt 5% odavamalt, võrreldes nende hindadega, mis kehtisid varem. Hinnaalandus hakkas kehtima 1. VIII k. a. Üksikute saaduste hindu alandati kuni 38% võrra. See hinnaalandus vähendas ettevõtte aastatulusid umbes 40 000 kr. Tuleb veel märkida, et toorkummihinnad on tõusnud viimaste aastate jooksul õige tublisti ning tõusutendents kestab pidevalt edasi, mis tõstab omakorda toodangu kulusid ning vähendab ettevõtte tulu-kust.

Majandusministeeriumi ülesandeks jääb ka edaspidi jälgida kodumaiste kummisaaduste müügihindu ja tarbe korral neid revideerida alla-, või vajaduse korral — ülespoole.

■ Majandusminister andis loa a/s. „Imarisele“ Tallinnas, osta ja vedada sisse P.-Am. ühendriigist 15 traktorimootorit, kogusummas 45 000 kr. Nimetatud mootorite ost ja sissevedu on võimaldatud tingimusel, et a./s. peab lähema aja jooksul suutma ehitada niipalju lintveotraktoreid, et toodang kataks siseturuvajaduse. Nimetatud lintveotraktoreid tarvitatakse põllumajanduses, näit., uudismaade harimisel ja nad on märksa sobivamad kui ratasveotraktorid.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

■ A. Koba'le, Kodasoo vallas, Harjumaal Saunja puumassivabrikus ehitada ja seada sisse puumassi kuivatushoone, kiitteruumi ja katlamaja. Ettevõttes leiab tööd 4 töölit. Jõuandjaks veeturbiinid 100 h. j. Valmistatakse puumassi.

■ O.ü. Raadio-elektrotehnika Tehastele „RETT“, Tallinnas, raadioaparatuuride ja elektritarvetetöökoda sisseadmiseks Tallinnas, Reimani 9. Ettevõttes leiab tööd 75 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid. Valmistatakse raadioaparaate, nende osi ja mitmesuguseid elektritarbeid.

LAEVANDUS

PRAHITURG. — FREIGHT MARKET.

Rahvusvahelisel vedudel oli laevade prahiturg septembri esimesel poolel ja teise poole alguks võrdlemisi elav ja kindel. Mõõduandval turul, viljavedudel üle ookeani, kus märkisime eelmise ülevaate lõpuks väikest tagasitõmbumist, elavnes taas nõudmine ülemere vilja järele, eriti sept./okt. promptvedudele ning prahid La-Platast tõusid üksikuil juhtudel 3 d 1/- üle normi, s. o. San-Lorenzost Inglisse 20/- 21/0. Nõudmine laevade järele, samuti Euroopa kui ka P.-Ameerikasse viljaveoks, oli elav ja prahituru põhitoon kindel. Ka Doonault kestis võrdlemisi elav prahtimine, kusjuures prahid püsisid sept./okt. vedu-

deks 19/6- 20/- piires Inglisse. Mustamere Rumeenia sadamaist maksti 16/- üksikuist prahtidest. Kanada viljavedu oli üldiselt tagasihoidlik, makstes normiprahte 2/3 per qr Inglisse. Ka Austraaliast oli viljavedu elavam, praht 28/- Inglisse. Teiste üleookeanivedudel prahiturul ei olnud märgata erilist elavust, kuid viljavedu suutis anda tooni kogu üleookeani turule. Selle tagajärjel ja osalt metallimuldade turgude ümberkorralduse tõttu püsisid suurendatud metallide toodangu ja Hispaania turu väljalangemise põhjusel prahid ka teisel kaugevedudel. Puuvilla-seemneid prahiti Aleksandriast Hulli hinnaga

12/- 12/6 sept./okt. vedudest 60 kub. jala eest 350 000—450 000 kub. laevadele, mis on võrdlemisi väga hea praht. Seevastu langes sütepraht Walesist Aleksandriasse 6/3-le, mida aga tasus rikkalikult puuvilla tagasipraht. Ka Vahemere metallimuldade turg oli kindel ning maksti head hinda.

Õhtu-Euroopa — Balti mere prahiturud ei olnud nii head, kuigi üldine tendents oli kindel. Metsaveoturgudel septembris tundus juba mõnede metsamaterjalivedudel osalist tagasiminekut, nagu paberipuud. Kuid selle asemel ilmus turule teisi. Vahepeal tõusid ka metsamaterjalide hinnad veelgi, mille tagajärjel maksti üldiselt miinimumnormihinda ja osalt üle. Kuid et laeva kulude tõusu tõttu miinimumnormid ei suuda rahuldada laevu, ei või neid prahte lugeda üldiselt võrdseiks üleokeaniprahtidega. 1937. a. sesooniks kerkiski üles küsimus tõsta miinimummetsaveoprahte, mille kallal praegu töötab Baltic International Maritime Conference. Enne, kui on teada uued normid, soovitatakse laevaomanikel 1937. a. sesooniks laevu mitte prahtida. Kuna metsahinnad on tõusnud 45/- 30/- per. std. võrreldes k. a. kevadega, siis tohiks olla ka prahtide tõstmine läbiviidav, seda enam, et tähtsamad laevakulud, nagu söed j. m., on hinnas tõusnud umbes 10% võrreldes l. a. sama ajaga.

Süteveoturg Inglisest Baltikumini oli viimasel ajal ka elavam ning maksti keskmiselt 5/- 6/0 per. tn., kuid ka seegi praht ei võimalda veel laevaldel tasuvat tööd. Sept.

keskel ilmusid turule ka viljaveod Danzigi ja Saksa Baltimere sadamaist Põhjamerre ja mõned prahid põhjapoolsesse Balti merre. Hinnad ei ole siin veel kujunenud välja, kuid arvestades üldist turu kindlat tendentsi, on hinnad kõrgemad l. a. Time-charteri turul on märkida hindade kõvenemist võrreldes l. a. tõusueelse ajaga, nii et mõned laevad on saavutanud hinna, mis on umb. 10% kõrgem.

Üldine prahituru tendents septembris on seega võrdlemisi kindel ning prahid kõrgemad kui eelmisel aastail. Kuidas kujuneb aga prahiturg eriti väikeste ja keskmiste laevadele metsavedude lõppemisel, on praegu raske näha ette.

„Lloyds List'i“ ametlik prahtide indeks augusti kohta näitab võrreldes juuliga ja l. aastaga tunduvalt tõusu, kuid seda osalt Hispaania vedude mõjul, kuhu on erakordselt kõrged prahid sõjariisiko tõttu. Samuti ei ole nende prahtide indeksite hulgas Balti ega Valgemere vedusid.

Prahtide indeks augustis 1936. (1923. a. = 100).

		Tõus võrreldes juuliga
Euroopa veod	79,86	+ 4,5%
P.-Ameerika veod	75,89	+ 5,7%
L.-Ameerika veod	73,08	+ 1,9%
Ida-India ja Aafrika veod	88,10	+ 12,3%
Vaikne ook. ja Austr. veod	64,51	+ 3,5%
Üldindeks	76,19	+ 5,73%

1935. a. augusti üldindeks oli 62,97 ja Euroopa prahtide indeks 67,44.

TEISED SADAMAD AUGUSTIS. — OTHER HARBOURS IN AUGUST.

Augusti jooksul tuli teisisse sadamaisse peale Tallinna 898 laeva, mahuga 68 036 net rgt, mis on veidi enam kui eelmisel kuul ja tunduvalt suurem kui eelmise aasta augustis. Laevade läbikäigust mahu järgi teisis sadamais langeb 1/3 eesti ja välisriikide vahelisele laevasõidule. Teisist sadamaist läheb enam laevu välja kui tuleb sisse, sest raskekaalulisi kaupu, nagu lubjakivi, metsikud kivid, metsamaterjal jne., veetakse välja nende tootmiskohale lähedalolevast sadamast.

Kaubavedu teiste sadamate kaudu peale Tallinna ulatus augustis kogusummas 45 318

tn-le eelmise kuu 47 898 tn vastu. Mõõdunud aasta augusti kaubavedu oli tuh. tn võrra väiksem tänavusest. Kaubavedu teisist sadamaist koosneb peamiselt vedudest Eesti ja välisriikide vahel. Nii veeti augustis teiste sadamate kaudu välissõidus 32 015 tn, seega veidi üle 2/3 kogu kaubaveost. Sellest arvust oli kaaluvam osa 90,5% väljavedu, nimelt metsamaterjal, metsikud kivid, lubjakivi ja telliskivid. Rannasõidus veeti sadamaisse 5 077 tn ja sadamaist välja 8 226 tn. Sisseveokaubaks on mitmesugused tarbeained, kuna väljaveo moodustab peamiselt küt-

tepuu. Kaupade läbikäik on suurim Pärnu, Loksa, Narva-Jõesuu, Jaagurahu ja Haapsalu sadamas ning Saaremaa rannas.

Reisijate liiklus laevadel teiste sadamate kaudu peale Tallinna oli augustis veidi vaik-

sem kui juulis. Reisijate läbikäik augustis oli 17 265 isikut eelmise kuu 18 160 vastu Välissõidu-reisijaid oli nimetatud arvudes vähe — ainult 1 111 augustis. Reisijate liikluse moodustab peamiselt liiklemine mandri ja saarte vahel.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VOITURG. — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal jätkus võihinna nõrgenemine välis turul. Nii noteeriti eesti võihinnaks Manchesteris 107—109 š cwt eelmise nädala 112—114 š vastu. Ka taani võihind nõrgenes Londonis 4 š võrra cwt-lt s. o. 124 š-le cwt. Saksast saime möödunud nädalal samuti madalat hinda — 17 snt. kg. fob. Tallinn eelmise nädala 177 snt. vastu. Vaatamata sellele, et võihind välis turul langes, jäi meie eksportvõihinna noteering endiseks, s. o. 156 snt. kg. franko saatejaam. Noteeringu püsivust põhjustas Saksa veetud võikoguse osatähtsuse suurenemine.

Kuigi viimaseil nädalail toimus võihindade liikumine langussuunas, on võituruseisundi kujunemise eeldused siiski küllalt soodsad. Kõigepealt peab märkima euroopa karjajandusmaade võipakkumise hooajalist vähenemist. Teisalt on aga ookeanitaguseis mais võitoodang käesoleval tootmisaastal madalam eelmisest aastast.

Nii oli näiteks Uus-Meremaal väljaveo kontrolljaamadesse sissetulnud võikogus augustis 5 965 tn. l. a. 7 012 tn. ja 1934. a. sama kuu 6 137 tn. vastu, olles seega l. a. augusti võitoodangust 15% võrra madalam. Seevastu olid aga võitagavarad külmutusmajades Uus-Meremaal 31. augustil 5 200 tn. l. a. sama aja 3 600 tn. vastu. Tagavarade mõjutusel ilm-

neb ka võituruseisundi lõdvenemine. Kuna on loota, et P.-Am. Ühendriigid hakkavad importima võid, peetakse võimalikuks võihindade tõusu. Viimast asjaolu näivad soodustavat ka võrdlemisi väikesed võitagavarad Inglises.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 6 648 tünni ja Inglisse 2 494,5 tünni.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. 1. I kuni 20. IX	1935. a. 1. I kuni 22. IX	1934. a. 1. I kuni 23. IX
	14./IX- 20./IX 1936	7./IX- 13./IX 1936			
VÕI (tonni) Butter (tons)	382,4	289,5	7537,9	7947,2	7592,8
Sellest:					
Saksa . . .	184,4	98,8	2942,8	3000,6	2078,0
Inglisse . . .	193,0	190,9	4542,0	4028,9	5350,5
Belgiaisse . . .	—	—	—	42,3	15,4
Soome . . .	—	—	—	—	2,1
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	1830	979	32416	36123	25790
Sellest:					
Inglisse . . .	86	216	16454	21429	16993
Saksa . . .	1742	763	11936	11139	5678
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	38,7	111,6	1486,3	1652,2	1762,4
LINA (tonni) Flax (tons)	—	—	6138,9	4261,3	2916,1
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	2654,9	2880,1	2056,9
Belgiaisse . . .	—	—	1039,4	70,3	121,6
Soome . . .	—	—	455,1	134,0	89,3
Saksa . . .	—	—	1106,2	1064,8	526,8
Prantsusse . . .	—	—	738,7	10,3	60,5

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturuseisund areneb paranemas suunas. Hindade tase on tunduvalt kõrgem l. a. sama aja hindadest, kuigi pakkumine eksportmaist oli senini ainult pisut madalam.

Juustukaubanduse seisundi kujunemine maailmas nähtub kujukaalt juustuturuseisundi arengust Inglises. Nii oli juustu sisse-

vedu Inglisse k. a. juulis pisut suurem eelmise aasta sama kuu sisseveost, ulatudes 208 516 cwt-le l. a. 207 215 cwt vastu. Tähtsamaist juustu väljaveomaist vähenes sissevedu Inglisse juulis: Uus-Meremaalt 22% ja Hollandist 9% võrra. Seevastu suurenes sissevedu Kanadast, Taanist, Prantsusest ja

Šveitsist. K. a. esimese seitsme kuu vältel on aga juustu sissevedu Inglisse 6% võrra madalam eelmise aasta sama aja sisseveost. Nii importis Inglise k. a. seitsme kuu jooksul 1 520 565 cwt l. a. sama aja 1 615 278 cwt vastu. Kuna Itaalia juustukaubandus oli sanktsioonide tagajärjel senini takistatud, on Itaalia mõjutused juustukaubanduses k. a. võrdlemisi väikesed. Itaalia kui juustu eksportimaa võistlusvõime puudub k. a. täiesti Inglises. Kuna m. a. esimese seitsme kuu vältel importis Inglise Itaaliast 51 984 cwt, puudub sissevedu k. a. esimesel seitsmel kuul täiesti.

Kuigi k. a. juustu sissevedu Inglisse on vähenenud võrdlemisi vähe, kõvenes hindade tase tunduvalt. Nii oli näiteks augustis Uus-Meremaa „finest white” hinnaks 68/9 š d cwt, s. o. 42% kõrgem eelmise aasta sama kuu hinnast. Teiste tähtsamate juustusortide hindade tase on samuti keskmiselt 30% võrra kõrgem eelmisest aastast.

Juustu väljavedu Hollandist oli k. a. juulis peagu eelmise aasta tasemel. K. a. seitsme esimese kuu vältel on aga väljaveetud juustu-

kogus märksa väiksem eelmise aasta sama aja väljaveost. Nii eksporditi Hollandist k. a. 7 kuu vältel juustu 614 429 cwt l. a. 685 097 cwt vastu, seega vähenes juustueksport 2% võrra. Juustu väljavedu Šveitsist on k. a. suurem eelmise aasta väljaveost. Nii eksporditi k. a. 7 kuu vältel juustu 228 362 cwt l. a. sama aja 204 470 cwt vastu. Seega suurenes juustu eksport k. a. Šveitsist 12% võrra.

Meie juustuturuks osutub käesoleval korral Prantsuse, kus meie kvaliteedile vastavad juustuhinnad on märksa kõrgemad kui teistel turgudel. Vastavalt Prantsusest saadavale hindadele noteeriti šveitsi eksportjuustuhinnaks franko Tallinn riikliku juurde-maksuta:

12 A	109 snt kg	11 A	104 snt kg
12 B	101 " "	11 B	97 " "

Siseturu juustuhinnaks noteeriti vastavalt sortidele:

Šveitsi juust	125 snt kg
hollandi "	100 " "
backsteini "	100 " "
konservi "	130 " "

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul püsib kindel tendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 87 š-le tsntn. Vastavalt sellele jäi muutmatuks ka peekonsigade noteering. Käesoleval nädalal maksavad eksporttapamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

Tapakaalud	I sort	II sort	III sort	IV sort
60 —72 kg	90	85	79	Sise-
55,5—59 "	85	81	75	turu-
72,5—75 "	85	81	75	hinnad
75,5—80 "	81	77	74	

Elussigade noteering langes 1—2 snt. kg-It. Elussigade noteering, eluskaaluga 90—105 kg.,

lõdvenes 64 snt-le ja eluskaal üle 105 kg. 59 snt. kg. Kuid sisuliselt saavad seakasvatatajad endisi hindu, kuna kaalu kahanemiseks ei arvestata enam maha 2,5%.

Möödunud nädalal saadeti NSVL-tu 1 561 siga 1164 sea vastu eelmisel nädalal. Kogusummas on saadetud senini NSVL-tu uue lepingu alusel 3.236 siga ligi 270.000 kr. väärtuses. Elussigade eksport ületab juba l. a. väljaveo.

K. a. jooksul on veetud senini välja 30 500 siga, kogu 1935. a. jooksul 28 880 siga.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Põllutöökoja Tallinna alatisel loomaturul oli läinud nädalal, eriti lõpu osas, veiseliha pakkumine suur. Nõudmine veiseliha järele oli aga erakordselt nõrk, mille tagajärjel hinnad nõrgenesid nagu tavaliselt sügisel suuri-loomaturustamise hooajal.

Eelolevaks nädalaks on loota eelmisele nädalale võrdset pakkumist, kuid paremat nõudmist liha järele. Hinnad jäävad arvatavasti

eelmise nädala tasemele. Veiseliha maksus järgmiselt: pullid suured — nuumatud 40—42 s., keskmised 32—36 s. ja lahjad 29—32 s. kg. Pullid väikesed — nuumatud 39—41 s., keskmised 32—35 s. ja lahjad 29 s. kg. Eluskaalu alusel müües maksusid nuumatud pullid 25 s., keskmised 22—23 s. ja lahjad 20 s. kg.

Lehma- ja härjalihha maksus — nuumatulil 38—44 s., keskmisil 25—32 s. ja lahjadel 23—

25 s. kg. Eluskaaluhind vastavalt rammusu-
sele 15—19—26 s. kg.

Mullikalaha maksus — nuumatuil 39—41 s.,
keskmisil 32—35 s. ja lahjadel 29—32 s. kg.
Eluskaaluhind 20—23—25 s. kg.

Naha ja pudemete (päädikute) arvel tuleb
veiselaha kg-le arvata juurde 8—12 s.

Vasikalaha pakkumine väike. Turustati
vaid 253 vasikat. Hinnad püsivad juba kauem
aega ühtlasel ning võrdlemisi kõrgel ta-
semel. Loodetavasti nad jäävad nimetatud
tasemele pikemaks ajaks, sest pakkumine ei
suurene enne talvet. Liha maksus — nuu-
matuul 65—70 s, keskmisil 50—65 s. ja lah-
jadel 45—50 s. kg. Eluskaalu alusel müüdi
ja osteti vasikaid 34—45—50 s. kg.

Lambaliha pakkumine suur. Nädalas tu-
rustati 620 elus- ja 875 tapetud lammast.
Nõudmine hea. Sõltuvalt pakkumisest nõr-

genes ka hind. Liha maksus — nuumatuil
45—50 s., keskmisil 40—45 s. ja lahjadel 35—
40 s. kg. Eluskaaluhind — nuumatuil 25 s.,
keskmisil 20 s. ja lahjadel 16 s. kg.

Ekspordilambaliha noteering langes
5 s. kg-lt. Lihahinnaks määrati headuse jär-
gi 65—69 s. kg. ning eluskaaluhind franko
saatejaam 30—32 s. kg.

Sealiha pakkumine keskmine. Nädalas
turustati 46 elus- ja 207 tapetud siga. Liha-
hind püsib endisel tasemel, maksudes kõigil
sortidel rammususe järgi 78—85 s. kg. Elus-
kaalu alusel 62—64 s. kg.

Nahkaade noteering jäi endiseks. Ve-
senahk maksus toorelt 65 s., soolatult 75 s. kg.
Vasikanahad 2—4.50 kr. tükk ning suuremad
üle 3,5 kg. ühe kg. hind 1.20—1.30 kr., lamba-
nahk 2—4 kr. tükk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine välisturul näi-
tas edasi hooajalist tõusutendentsi. Hindade
kõvenemise tõttu välisturgudel noteeriti meie
ekspordimunade hinnaks 85 snt kg franko
kogumispunkt. Noteeritud hind on 5 snt
võrra kõrgem eelmise nädala omast. Vasta-
valt noteeritud hinnale maksavad ekspor-
tõrid tootjale:

50 gr raskusist munadest	42 snt kümme ehk	8,4 snt paar
55 " " "	46 " " "	9,2 " "
60 " " "	51 " " "	10,2 " "

Siseturumunade hind jäi muutmata. Alla
50 gr raskuste munade hinnaks noteeriti
30 snt kümme ja üle 50 gr 35 senti kümme.

Ekspordimunade hinnanoteeringu liikumi-
sest nähtub, et kahel viimasel nädalal on
munahind kõvenenud 15 snt võrra kg kohta.
Kuna meie ekspordisaaduste hinnanoteerin-
gute kujunemise aluseks on seisundi muutus
välisturgudel, peaks ekspordimunade hinna-
noteeringu tõus iseloomustama ka olukorra
paranemist välisturul. Tegelikult on aga eks-
portmunade hinnanoteeringu tõusu tähtsa-
maid põhjusi — viia noteeritud hinda võrdle-
misi lähedale tootjale väljamakstavale hin-
nale. Seejuures tuli arvesse ka hooajaline
tõusutendents välisturul.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteeringul 21. skp. noteer-
iti piima eest Tallinnas järgmised hinnad:
I valiku rõõskpiim müügil piima-
kauplustele 10 senti ja müügil pii-
matööstustele 9 snt liiter. II va-
liku rõõskpiim müügil piimakaup-
lustele 9 senti ja müügil piimatöös-
tustele 8 senti liiter. Hinnad on
endised peale II valiku piima piimatöös-
tustele, kus ennem oli noteering 7—8 senti lii-
ter. Linnalimbruse kontrollühinguist tul-
nud teadete järgi on piima järele nõudmine
elavnenud. Piimakarja söetmistingimuste
kohta teatatakse, et paremad ädalad on

karjatamiseks lõpukorral, mistõttu võib too-
dang tagasi minna.

Väikemüügil maksus piim piimakauplus-
tes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	16	—	12—13	11
Tartu	13—15	10—11	—	8—9
Narva	12—13	9—10	—	7—8
Pärnu	16	11	—	10
Rakvere	13	11	—	9
Valga	13—14	—	—	8
Võru	—	—	—	8—9
Haapsalu	—	—	8	7
Kuressaare	—	8—9	—	—
Paldiski	—	—	—	7

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunudnädalast teraviljaturgu iseloomustab nõudmise suurenemine ja hindade tõus. Nisuhindade paranemise peamiseks põhjuseks peetakse P.-Am. Ühendriikide nisukasvatajate maade septembri saakide ja kogutoodangu madalat ametliikku eelhinnangut, millele seltsib omakorda nõrk saak Prantsuses. Tänavust nisu kogusaaki hinnatakse Prantsuses 4,5 milj. tn-le eelmise aasta 7,5 milj. tn vastu. Rukkiturul on praegu nõudmine tagasihoidlik, sest vajadus rahuldatakse enamuses riiges omatoodangust, kuid vaatamata sellele kõvenesid ka rukkihinnad otseselt nisuhindade tõusu kaasmõjul ning madalate saakide eelhinnangu tagajärjel Rootsis, Poolas, Taanis ja Kanadas. Kanada tänavust rukkitoodangut hinnatakse 5,0 milj. buš-le, mis on ligikaudu poole väiksem 1. a. ja läheb täielikult siseturundude rahuldamiseks, ilma et ta annaks ülejääke väljaveoks. Maisiturul valitseb endiselt kindel nõudmine ja möödunud nädala hinnad tõusid P.-Am. Ühendriikide söödaviljalõikuse ebaõnnestumise tagajärjel 50 snt üle eelmise nädala taseme. Tänavune Ühendriikide maisi kogusaak on 1 458 milj. buš. ja jääb viimase 10 a. jooksul, arvatud välja 1934. a., madalaimaks.

Möödunud nädalal noteeriti tähtsamail teraviljabörsidel järgmised hinnad kr. kv kohta (sulgudes eelmise nädala noteeringud):

Rukis: Chicago 11,65 (11,57), Winnipeg 9,63 (9,49), Hamburg (La Plata) 9,51 (9,20);

Nisu: Chicago 14,90 (14,65), Winnipeg 13,79 (13,14), Hamburg (Manitoba I) 16,38 (15,66), Liverpool 15,40 (14,94);

Mais: Chicago 16,06 (15,66).

Riikliik teraviljaost algab 28. sept. ja kestab 30. okt.-ni. Võrdlemisi väikese pakutud koguse tõttu on vastuvõtupunktide arv väiksem eelmisest aastaist ja tõuseb 67 punktile. Et tänavu ei jätku meil söödavilja loomadele küllaldaselt ja et praeguste loomasaaduste hindade juures ei hakataks söötade puudumise kartusel hävitama karju, ostis Majandusministeerium Poolast 8 000 tn rukist loomasööda otstarbel. Ostetud rukkist on toodud kohale juba 3 400 tn, kuna ülejäänud osa saabub lähemal ajal. Rukis jahvatatakse ja segatakse eelmise aasta eeskujul teiste jõusöötageda ja saadetakse segajõusöödana müügile. Segamise vahetõttu osisele määritletakse majandus- ja põllutöeministri poolt. Segajõusööda jahvatamisele asutakse arvatavasti peale riikliku viljaostu lõpetamist.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Möödunud linakaubandushooaeg lõppes kevadel linakasvatajaile õige halbade väljavaadetega, kuna pakumine oli elav, nõudmine aga tagasihoidlik ja suured linatagavarad seisid mütmata. Suve jooksul aga müüdi tagavarad ja nõudmine muutus elavaks, kuna pakujad olid tagasihoidlikud.

Pakkumise ja nõudmise vahekorra muutus avaldus ka hindade tõus.

Linahindade noteerimiskomisjon noteeris oma istungil 18. sept., Tallinnas Börsikomitee ruumes lina kokkuostuhinnad franko kokkuostja ladu sentides kg. järgmiselt:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
ristna	100	99
hoffs-dreiband	91	90
dreiband	82	81
ordinardreiband	71	70

Võru- ja Mujal
Petserimaal Eestis

low-ordinardreiband	60	59
takuprakk	48	47
takk I sort		60
" II "		48
ehitustakk		17

Kolm nädalat tagasi toimunud linahinna-noteeringul noteeriti samad hinnad. Kevadist hindadest on aga praegused 8 snt. kg-lt kõrgemad.

Esimesed partiid uut lina on juba toodud turule. Nii toodi Petserimaal 15. sept. k. a. saagist ca 500 kg. lina (HD ja D) Petserisse kuulaadale, mis müüdi hinnaga 100 s. kg. Petseri R sordi alusel.

Lina kasvas tänavu kiurikas. Kvaliteedilt loodetakse saada vähemalt Petserimaal tänavu paremat lina kui eelmisel aastal. 15.

sept. oli Petserimaal uuest linasaagist leos 20 %, pleekimas 40% ja varju all 40%.

Linaseeme tuleb tänavu ilus, kuna seeme on hästi kasvanud täis ja koristamisel püsisid ilma ilusad. 15. sept. toodi Petseri kuulaa-

dale 90 000 kg. linaseemet, mis müüdi hinnaga 17—18 s. kg. 90% puhtuse alusel franko kokkuostja ladu.

Järgmine linahindade noteering toimub 2. oktoobril.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul püsisid enamvähem eelmise nädala hinnad.

Õunaturul muutus eriti elavaks pakkumine ja hinnad näitasid langustendentsi. Tallinna turul müüdi möödunud nädala lõpul ja käesoleva nädala algul õige ilusaid sügisõunu 20—25 s. kg. Ka eksportörid alandasid pisut sügisõunte eest väljamakstavat hinda suure pakkumise tagajärjel. Soome turu hinnad jäid aga püsima eelmise nädala tasemele ja seepärast on loota, et rohkem eksportkõlblikke

õunu hakkab kogunema turu asemel eksportöri ladudesse. Neil põhjusil on loota ka, et septembri lõpp muutub meil elavamaks õunte väljaveo hooajaks.

Siseturul langes lillkapsa, osalt ka tomati, hind. Ka sibulad näitavad pigem langust kui tõusu, sest sibulate eksport seisab täiesti ja siseturul näib pakkumine suurenevat. Möödunud nädalal veeti meilt välja: õunu 7 423 kg, sigureid 10 000 kg., jõhvikaid 7 098 kg.

KALATURG. — FISH MARKET.

Läinud nädala kalakauba väljavedu arenes üldiselt nõrgalt. Välja veeti ainult 18 000 kg, sellest: saarte rannikvete päritoluga elushaige 3500 kg ja elusangerjat 300 kg Rootsi. Värskekoha eksporditi mitmesse maisse 7000 kg, haige 2300 kg, lõhe ja iherust 1500 kg, latikat 2000 kg, angerjat 900 kg ja 500 kg teisi kalakaupu. Eksporthaugist maksti rannikul 45—50 s. kg. Koha 65 s. kg.

Kuigi meie eksportöridel ja kalureil on suuremaid tagavaru elusangerjat, ei läinud välja ühtegi suuremat partiid, sest välismaised importörid alandasid angerjahindu, pakudes rändangerjaist 120 s. kg ja paigaangerjaist 110 s. kg. Eksportöridel on kaup käes kõrgema hinnaga. Ka kalurite meeolule mõjub seesugune hinnalangus 155 s.-lt kg 110—120 s. kg. Angerja müügittehingute kohta kestavad läbirääkimised ja loodetakse importöride vastutulekut hinnakõrgendamise suhtes.

Siseturul valitses endine elavus. Värskekala pakkumine ja nõudmine arenes rahuldavalt. Müügihinnad püsisid eelmise nädala tasemel, arvatud välja lõhe- ja iherusehind. Suurist, 10—12 kg-eist marjaga lõhest, millel leidus kuni 2 kg. marja (kaaviari, maksti

250—300 s. kg. Niisaga isalõhest 150—160 s. kg. Iherus — marjaga 150—160 s. kg, niisaga 120 s. kg. Värske lõhemari valmistamatult 600—800 s. kg, soolatult 600—800 s. kg.

Ka kilutoodangus oli tagasimineku Tallinna kalasadamaga kaudu müügile kalakaupu 52 000 kg, sellest värskekilu 36 000 kg, räimi 10 000 kg, turski 4 000 kg ja teisi kalasorte 2 000 kg. Kilu, hea kvaliteediga, tarvitatakse suurel määral koduseks soolamiseks, mistõttu nõudmine on elav. Kalasadamaks maksus kilu 21—26 s. kg, turul müüdi 28—30 s. kg. Rääimehinnas väike langus. Kalarannas maksus 10—18 s. kg, turul müügil 15—22 s. kg. Eriti rohkesti tuleb müügile noori turski, müügihind turul 20—25 k. kg, lestad, väärtuse järgi 25—40 snt. kg. Ka oli müügil mõned koormad kilu ja räimi lähemaist randadest (Kakumägi, Tiskre jne.)

Rahuldav värskekilu ja rääime pakkumine vähendab nõudmist soolakala järele. Soolakilu pipraga maksus 45—50 s. kg, soolasilk 20—25 s. kg, -latikas 60 s. kg, soolastig 65—80 s. kg.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

UUDISEID LEEDU MAJANDUSPOLIITIKA JA SEADUSANDLUSE ALALT. *ECONOMIC POLICY AND LAWS IN LITHUANIA.*

31. VII — 15. IX s. a. avaldati leedu Riigiteatajas („Vyriausybes žinios“):

Põletatud telliskivi kohta ministrite-kabineti poolt varem kindlaksmääratud normide tühistamine (nr. 543).

Veeühendusteede- ja sadamamaksude muudatused (nr. 542). Määrati sadamamaksu uued tariifid Klaipeda sadama kohta mereteel sisse- ja väljaveetavalt kaupadelt ja loetleti juhud, mil sellist maksu ei võeta (transiitkaubad, pagas, ballast, leedu kalurite kala jne.). Peale selle toodi uued tariifid lootsi- ja muude sadamamaksude kohta, mis võetakse üksikult laevadelt mahuga üle 60 neto m³. Samuti pandi kehtima uued määrused selle kohta, milliseid laevu peetakse edaspidi tuurilaevadeks (nr. 542), millele kohta sadamamaksude alal on nähtud ette teatud soodustused.

Laevandus- ja sadamad vastavalt eriseadusele (nr. 543) läksid üle teedeministeriumi valdusele.

Seoses kavatsusega tuua välismaalt kohalike tagavarade täienduseks sisse 2000 tn. suhkrut on alandatud tollimaksu (nr. 544) tükisuhkrult 1,10 litilt 0,80 litile ja peensuhkrult 0,90 litilt 0,70 litile kg. Tükisuhkru aktsiisi, mida oli alandatud 0,45 litilt 0,37 litile kg., tõsteti 0,40 litile kg. (nr. 546). Peale selle määrati hindade inspeksiooni poolt kindlaks tükisuhkru kõrgem väikemüügihind (nr. 546) 1,45 liti kg.

Kõite ja nõõride kohta kalanduse tarvis, määrati tolli (nr. 544) vaid 0,30 litti kg. Ent viimast võetakse vaid kaubandusdepartemangu eriloal ja sisseveoärid peavad end kohustama müüma kalureile sissetoodud kaupa vaid nende ühingu tunnistuse ettenäitamisel.

Määrus importkaupade tunnusmärgidega varustamise kohta (nr. 544). Senini tolliasutised vaid plombisid ekspordkaupu. Nüüd tuleb neid vastavalt kauba iseloomule kas plombida, tembeldada, banderollida või varustada muu märgiga. Ühtlasi

laieneb tunduvalt märkimisele kuuluvate kaupade nimistu.

Tolliseadustiku muutmisega (nr. 545) seati sisse järelevalve väljaveetavate kaupade kohta. Muudatuse kohaselt on ministrite-kabinetil rahaministri ettepanekul õigus koostada kaupade nimistu, millele väljaveoks on nõutud luba. Esimese sellekohase ministrite-kabineti poolt koostatud nimistu järgi peab olema litsents: 1) töötletud ja töötlemata metsamaterjali, 2) teravilja, 3) lina ja mõningate muude seemnete väljaveoks (nr. 545). Peale selle peab olema litsents igasuguste laskeriistade, sõjavarustise, lennukite ja nende osade väljaveoks (nr. 547).

Tööstustöölise palkamise seaduse muudatused (nr. 543). Edaspidi järelevalve selle seaduse täitmise üle kuulub tööinspeksioonile; riigi- ja kommunaalettevõtteis — ettevõtete juhatajatele või ülemale.

Põllutöökoja seaduse muudatusega (nr. 546) laiendati tegevuse piirkonda ja õigusi koja direktoril, kes määratakse ametisse riigipresidenti poolt põllutöoministri ettepanekul. Direktor loetakse olevaks riigiteenistuses ja tema palga suuruse määrab põllutöominister.

Leedu kaubandus-tööstuskoda (vt. „Majandusteated“ nr. 29 s. a.) konstrueerus lõplikult järgmisist rühmitusist: 1) kaubandus (kaubandusettevõtted, võõrastemajad, restoranid, kinod ja maaklerid), tööstus (tööstuse iseloomuga ettevõtted, trükkikojad ja transportkontorid), 3) käsitöö (kõik väikesed ettevõtted ja iseseisvad käsitöölised) ja 4) krediit (kõik pangad ja neile sarnlevad institutsioonid). 75 liikmest langeb kaubandusele 27, tööstusele 24, käsitööstusele 17 ja pangandusele 7.

5. VIII s. a. allkirjutatud kaubandusleping Leedu ja Saksa vahel on sõlmitud kaubanduslepingu põhjal 30. X 1928, mis näeb ette vastastikust enamsoodustust. Tegelikult näeb see 12 kuu peale sõlmitud ja 15. VIII s. a. jõustunud leping ette kindlaid

vastastikuseid kontingente. Nii kohustub Saksa ostma Leedust 17 milj. liti eest loomasaadusi ja 13 milj. liti eest põllu- ning metsasaadusi. Leedu on omalt poolt kohustatud

ostma samal määral Saksast. Kokkulepe peab uuendama Leedu kaubanduslikku läbikäimist Saksaga, mis välispoliitilise konfliktitõttu jäi praktiliselt soiku.

POHLADE EKSPORT SOOMEST. EXPORT OF COW-BERRIES FROM FINLAND.

Pohlaekspord algas Soomest 21. VIII, mil läiks esimene suurem saadetis Saksa. Ekspordi korraldamisega oli alguses suuri raskusi. Pohlad küpsesid tänava üldiselt varem kui tavaliselt, mistõttu neid kogus eksporditriidel juba aegsasti, kuid saadetised jäid kõik peatuma sadamaisse, sest ei saadud

valuutalube Saksas. Kardeti juba, et suurelt osalt rikneb kokkuostetud kaup. Soome välisministeerium sai siiski saksa valitsusest nõusoleku valuutaandmiseks suuremal määral ka pohlade ostuks, nii et järgmisel päeval võis saata teele juba pohlasaadetisi.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIIVA

15. septembril 1936. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	34 168 253,65	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,51
võlliraha	5 878 382,46	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 368 316,24	a) pangatähed liikvel	39 839 140,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	7 337 196,52	valitsuse	14 346 923,56
põllumajandusl.	1 889 970,62	pankade	8 511 276,39
metsatööstusl.	65 446,48	teised	2 307 677,40
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	5 877 510,02
valitsuselo	—		
teistele*)	8 711 565,75		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 987 740,77		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	14 322 531,69		
	<u>76 587 404,18</u>		<u>76 587 404,18</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 61,61 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 323 791,00
Includes Ekkr. 1 323 791,00 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU. Leedu kaubandus ja tööstus. — *Lithuanian Trade and Industry.*

Tänavu kevadel ja suvel oli kaubanduses märgata suuremat elavust kui 1. a. Eksportkaupade alal tõusis tunduvalt teravilja ja lina- ning linaseemne väljavedu, samuti oli kevadel hoogus hobuste väljavedu. Siseturul oli elav hooajakaubandus marjade, puuvilja ja aedviljaga. Eriti maal suurenes manufaktuuri, mitmesuguste põllutööriistade ja jalgrataste müük. Ka suhkrutarvitus suurenes.

Nõudmiste suurenemine mõjutas hästi ka tööstust. Metallivabrikud, millised kannatasid viimaseil aastail tööpuuduse all, hakkasid tänavu töötama normaalselt. Enam tööd oli ka kudumisvabrikul, kusjuures nende arv suurenes. Nonmaalselt töötasid saeveskid ja nahavabrikud. Linavabrikud töötasid kogu suve kolme vahetusega. Aktsiisi alla käivate kaupade toodang suurenes: õllel 37%, piiritusviinal 24%, piiritusel 13%, tubakal 19%, marjaviinal 21% ja tuletikkudel 4%.

Uusi tööstusettevõtteid asutati maist-juulini juurde 2 (jahu- ja saeveski) investeeritud kapitaliga umbes 15 000 lit. Üldse asutati tänavu aasta algusest juulini juurde 10 tööstusettevõtet investeeritud kapitaliga um-

bes 850 000 lit (1. a. sama aja jooksul — 10 tööstusettev. 370 000 lit. invest. kapitaliga). Tänavu juurdeasutatud ettevõtted osituvad: piiritusvabrik, invest. kapitaliga 250 000 lit., 1 piirituse dehydr. vabrik, invest. kapitaliga 250 000 lit., 2 meiereid, kapitaliga 200 000 lit., 1 tekstiilvabrik, kapitaliga 100 000 lit., 3 jahu- ja 2 saeveskit, kapitaliga kokku umbes 50 000 lit.

Protestitud vekslite summa, võrreldes 1. a., vähenes 40—50% võrra. Üldse protestiti tänavu esimesel poolaastal 37 tuh. vekslit 7,86 milj. liti väärtuses.

Jaanuarist-juulini jäi pankrotti 8 firmat kusjuures võlasumma tõusis 670 000 litini (1. a. samal ajal 16 firmat 1 milj. liti võlasummaga). Tänavu pankrottijäänud firmadest on suuremaks 1 põllutöömashinate kaubandus — 270 000 lit. võlasummaga, mis juba varemalt sattus raskusisse. Teised pankrottijäänud firmad osituvad: raadio- ja fototarvete äri 120 000 lit. võlasummaga, betoonitööstus — 100 000 lit., nahakauplus — 50 000 lit., mänguasjade kauplus — 50 000 lit.; ülejäänud on väiksemad kaubandusettevõtted.

Riigieelarve täitmine Leedus 1936. a. — *Closed Accounts for 1936 in Lithuania.*

Tänavu esimesel poolaastal (jaan.—juunini) saadi üldse eelarve korras tulusid 119,92 milj. litti (sellest korralisi 108,2 milj. litti), samal ajal oli kulusid 126,98 milj. litti, seega kulusid üle 7 milj. liti rohkem. Võrreldes 1. a. esimese poolaastaga on tänavu tulud 4,2 milj. liti võrra suuremad, kuna kulud on 200 tuh. litti väiksemad. (Üldse nähti tänavu ette eelarvetulusid ja -kulusid tasakaalus 284,4 milj. litti).

Üksikute tululiikide järgi saadi tänavu peagu kõiki tulusid enam kui 1. a. Kinnisvaramakse linnades saadi 3,59 milj. litti (0,56 milj. litti enam kui 1. a.), kaubandus- tööstusmaks 4,18 milj. litti (enam 0,49 milj. litti), aktsiisimaksu jookidelt — 1,26 milj. litti (enam 0,27 milj. litti), aktsiisimaksu tubakalt 5,06 milj. litti (enam 0,10 milj. litti),

tollitulused — 21,75 milj. litti (enam 1,62 milj. litti), metsatulused — 9,01 milj. litti (enam 5,81 milj. litti), raudteetulusid — 12,75 milj. litti (enam 3,79 milj. litti), posti-telegr. ja telefonitulused — 5,67 milj. litti (enam 0,19 milj. litti), riigimonopolitulused — 13,88 milj. litti (enam 1,68 milj. litti). Vähem saadi maamakse (8,20 milj. litti, 1. a. 8,76 milj. litti) ja aktsiisimaksu tuletikkudelt (tänavu 0,90 milj. litti, 1. a. 1 milj. litti). Erakorraliste tulude hulka on arvatud 11,43 milj. litti, mis on arvatud maha riigi- ja omavalitsusteenijate palkadest.

Kulude alal, arvatud välja Teede- ja Kaitseministeerium, ei ole suuremaid muudatusi võrreldes 1. a. Teedeministeerium kulutas tänavu 3,55 milj. litti vähem, kuna Kaitseministeerium rohkem 4,7 milj. litti.

Riigieelarve kulud ministereeriumide järgi
jaan.—juunini 1936. a., võrreldes 1935. a.
(milj. lit.):

	jaanuarist — juunini		jaanuarist — juunini		
	1936. a.	1935. a.	1936. a.	1935. a.	
Vab. President	0,09	0,10	Põllutööministeerium	23,85	23,25
Seimas	0,08	0,09	Haridusministeerium	18,10	19,44
Ministria Kabinet	2,03	2,16	Kohtuministeerium	5,08	5,14
Riiginõukogu	0,14	0,15	Toedeministeerium	20,38	23,93
Siseministeerium	11,95	12,39	Välisministeerium	2,47	2,17
Rahaministeerium	11,09	11,39	Kaitseministeerium	31,14	26,44
			Riigikontroll	0,58	0,56
			Kokku:	126,98	127,21

Õlikookide väljaveo piiramine Leedus.

Restrictions Concerning the Export of Oil Cakes in Lithuania.

7. IX s. a. avaldati Leedus määrus, mille pro. 100 kg Leedust väljaveetavalt õlikookohaselt hakatakse võtma väljaveotolli 8 lit. kidelt.

TŠEHOSLOVAKKIA. Ekspordi soodustamise kavatsusi Tšehhoslovakkias.

Plans to Improve Export Trade in Czechoslovakia.

Tšehhoslovakkia valitsusel on kavatsus võtta käsitlemisele rida abinõusid tšehhoslovakkia kaupade ekspordi soodustamiseks. Tähtsamaks töötab kujuneda eksportettevõtete vabastamine maksudest, milliseid võetakse üldiselt kõigilt kaubandus- ning tööstusettevõtelt. Selle põhjenduseks tuuakse esile, et praegu kannavad tšehhoslovakkia ettevõtted

suuremat maksukoormist kui nendega võistlevad välismaade ettevõtted. Maksudest vabastamine toimuks vastavate summade tagasimaksimise kujul ning sellekohased korraldused kavatakse panna kehtima 1. X s. a. Peale maksukoormise kergendamise kavatakse soodustada veel eriti ekspordiks töötavate ettevõtete koostöö arendamist.

TAANI.

Viljade seisund 1. IX 1936 Taanis.

State of Crops on 1.IX 1936 in Denmark.

Võrreldes 15. VIII 36, saadud andmeid, on statistika korrespondentide viljade seisundi hindamised 1. IX 36. madalamad kui eelmine kord:

	Saartel		Jüütimaal	
	1/IX	15/VIII	1/IX	15/VIII
Nisu	92	96	86	89
Rukis	94	96	87	88
Oder	87	89	74	76
Kaer	92	94	77	78
Sagavili	90	92	77	79

Viljade koristamine on lõppenud kõikjal ja möödus hästi.

	Saartel		Jüütimaal	
	1/IX	15/VIII	1/IX	15/VIII
Kartul	93	94	96	98
Porgandid	97	98	99	98
Loomannaerid	99	100	99	100
Kapsarabi	98	98	98	101
Turnips	96	97	97	99
Suhkrunaerid	100	101	99	101

Heina- ja karjamaad:

	1/IX-36		15/VIII-36	
	Saartel	Jüütimaal	Saartel	Jüütimaal
	94	92	97	94

Taani-Poola kaubanduskokkulepe.

A New Commercial Treaty Between Denmark and Poland.

Pärast pikemaid läbirääkimisi sõlmiti Taani ja Poola vahel uus kaubanduskokkulepe, milles Taani võtab endale kohustuse osta

teatud koguse poola kivisütt, kuna Poola selle eest võimaldab mitmete taani tööstustoodete müüki Poola.

SAKSA.

Kalahinnad Berliinis. — Fish Prices in Berlin.

	21./VIII		28./VIII		4./IX		11./IX	
Angerjas:	elus	elutu	elus	elutu	elus	elutu	elus	elutu
väiks.	80—85	75—80	75—80	55—60	—	45—50	—	—
keskm.	120	80	105	75—80	85—100	70—90	100	—
suur.	140—145	100—110	130—135	90—100	125—130	100	130—135	—
Haug:								
väiks.	90—100	60—70	90—100	—	90—100	70	100	—
keskm.	70—80	40—55	70—80	—	70—90	60	70—75	—
suur.	50—60	35—45	50	30—50	50—60	50	60	—
Koha:								
väiks.	—	80—90	—	80	—	—	80—90	—
keskm.	—	70—110	—	80	—	80	100—110	—
suur.	—	100—110	—	—	—	—	100—110	—
Ahven:								
väiks.	—	—	—	—	—	—	—	—
keskm.	60—70	35—40	—	—	—	—	—	—
suur.	—	40—50	—	—	—	—	—	—
Latikas:								
väiks.	—	5	—	—	—	—	—	—
keskm.	25—30	5—10	—	—	—	—	—	—
suur.	—	—	—	—	—	—	—	—
Linask:								
väiks.	70	—	60	—	—	—	—	—
keskm.	90—100	50—70	—	—	—	—	—	—
suur.	—	—	70—75	40	70—80	—	—	—
sortimata	—	—	—	—	90—100	50—60	100	—
Särg:								
väiks.	—	—	—	—	—	—	—	—
keskm.	25—30	—	—	—	—	—	—	—
suur.	—	15—20	—	—	—	—	—	—
Suitsukilu:	—	35—45	—	35—40	—	60—65	—	38—42

ROOTSI.

Tollialandused loomasöödale Rootsis.

Reduction of Custom Duties on Fodder in Sweden.

Rootsi valitsus otsustas alandada sisseveotollid 100 kg. Toile alandati ka teisilt loomasöödale. Tolle alandati ka teisilt loomasöödale. Tolle alandati ka teisilt loomasöödale. Tolle alandati ka teisilt loomasöödale.

Rootsi teraviljasaak. — Grain Production in Sweden.

K. a. saaki hinnatakse Rootsis tunduvalt eelmisel aastal; rukkisaaki hinnatakse väiksemaks m. a. saagist. Nisu arvestatakse 3 630 000 dz, seega vähenemine 600 000 dz. 4 970 000 dz-le, seega 350 000 dz vähem kui Ka Kartulisaak ei näi kujunevat soodsaks.

Kalahinnad Stokholmis. — Fish Prices in Stockholm.

Hind Rkr. per kg:					26./VIII	2./IX	9./IX	15./IX	
	26.VIII	2.IX	9.IX	15.IX	Haugid	1,00	1,00	1,30	1,10
					Forellid	1,80	1,80	1,80	1,70
					Kohad	1,20—1,50	1,20—1,50	1,30	1,—
Ahvenad	0,60—0,70	0,60—0,70	0,85	0,90	Lõhed	4,00	4,00	3,75	3,75
Angerjad	2,00—2,25	2,00—2,25	2,—	2,—	Latikad	0,60—0,65	0,60—0,65	0,80	0,80

LÄTI.

Läti teraviljamonopol. — Latvian Grain Monopoly.

Läti teraviljamonopolile põllupidajate poolt müütipakutavad viljakogused kujunevad k. a. märksa väiksemaiks. kui möödunud aastal (1000 tn.).

	rukis	nisu	oder	kaer	kokku
1935	133 881	112 677	70 835	31 535	348 928
1936	74 286	59 982	34 702	32 859	201 829

Vähempakkumine on tingitud oluliselt k. a. väiksemast saagist.

SOOME. Metsahindade tõus Soomes. — Rise of Timber Prices in Finland.

Soomes alanud metsaoksjoneil tuleb esile suur hindade tõus võrreldes eelmise aastaga.

K. a. kujunenud hinnad ületavad m. a. hinnad osalt kuni 30% ja 50% võrra.

Kalabinnad Helsingis. — Fish Prices in Helsingfors.

Hinnad SMk per kg:				25./VIII	1./IX	8./IX	15./IX		
	25.VIII	1.IX	8.IX	15.IX	Koha	7—9	6—8	7—12	6—8
					Lõhi (lad) . . .	20—25	20—25	20—25	18—20
					Angerjas	15—20	10—15	10—15	10—15
Ahven	5—7	5—7	6—8	5—6	Siig	7—11	7—11	8—12	7—10
Haug	8—10	7—10	8—11	6—8,50	Latikas	6—8	5—7	8—10	6,50—8

Soome lihaeksport Rootsi. — Finnish Meat Exports to Sweden.

Soomel oli loomaliha ekspordiks aastakontingent 600 000 kg-le, alates 1934. a. lõpust. K. a. peeti taas läbirääkimisi selle kontingendi täitmise ja suurendamise kohta.

Lehtede teateil on läbirääkimisel jõutud kokkuleppele, kuid kokkuleppe kohta puuduvad lähemad teated.

Eesti väliskaubanduse bilanss tähtsamate riikidega augustis ja kaheksal kuul 1934—36. a. 1000 kr-des.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, August and 1. I—31. VIII 1934—36. (in 1000 Kr.)

	August			1. I. — 31. VIII				August			1. I. — 31. VIII				
	Aasta	Väljavedu	Sissevedu	Saldo	Väljavedu	Sissevedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports	Balance
ÜLDSE —	1936	8 093	7 506	+ 587	52 748	53 907	- 1 159	Taani	1936	155	113	+ 42	1 036	1 633	- 597
TOTAL . . .	1935	8 111	6 769	+ 2 342	51 798	42 921	+ 8 877	Denmark	1935	147	87	+ 60	923	873	+ 250
Sellest —	1934	7 781	5 354	+ 2 427	41 733	34 507	+ 7 270	Holland	1934	194	137	+ 57	975	721	+ 254
TherEOF:	1936	3 807	1 451	+ 2 356	20 485	9 540	+ 10 945	Netherlands	1936	193	274	- 81	982	1 096	- 134
Briti	1935	3 043	1 236	+ 1 807	20 914	7 902	+ 13 012	Belgia	1935	68	295	- 227	733	959	- 226
United Kingdom	1934	4 247	917	+ 3 330	19 542	5 163	+ 14 379	Belgium	1934	278	190	+ 88	1 076	821	+ 255
Saksa	1936	1 522	2 189	- 666	10 288	16 897	- 6 549	Poola	1936	67	179	- 112	1 720	943	+ 777
Germany	1935	2 046	1 422	+ 624	10 810	11 436	- 626	Poland	1935	38	219	- 183	456	977	- 491
U. S. A.	1934	975	988	- 13	6 345	7 809	- 1 264	Norra	1934	96	147	- 51	744	1 058	- 314
U. S. A.	1936	379	412	- 33	1 992	5 254	- 3 262	Itaalia	1936	85	27	+ 58	1077	108	+ 969
Läti	1935	148	58	+ 90	1 459	829	+ 630	Italy	1935	175	5	+ 170	874	83	+ 791
Latvia	1934	291	213	+ 78	2 830	1 787	+ 1 043	Tšehho-slovakkia	1934	64	8	+ 56	784	61	+ 723
Prantsuse	1936	304	138	+ 166	2 223	1 117	+ 1 106	Hispaania	1936	—	3	- 3	168	31	- 138
France	1935	181	141	+ 40	1 401	1 575	- 174	Spain	1935	6	5	+ 1	127	83	+ 89
Rootsi	1934	299	361	- 62	2 117	2 213	- 96	Leedu	1934	22	5	+ 17	565	107	+ 458
Sweden	1936	335	425	- 90	3 452	3 037	+ 415	Lithuania	1936	92	45	+ 47	329	332	- 53
Soome	1935	327	352	- 25	2 227	2 074	+ 153	Sveits	1935	59	57	+ 2	447	322	+ 125
Finland	1934	217	264	- 47	1 345	1 661	- 316	U. S. S. R.	1934	28	9	+ 19	150	90	+ 90
N. S. V. L.	1936	204	671	- 467	1 514	2 523	- 1 009								
U. S. S. R.	1935	860	205	+ 155	1 633	1 327	+ 306								
	1934	164	225	- 61	670	1 715	- 1 046								

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinn. 1936.